

Majandusaasta aruanne**HANSA BUSSILIINID AS**

Majandusaasta algus: 1. jaanuar 2016. a
Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2016. a

Registrikood: 10122514

Aadress: Pargi 5a
Viljandi
71020
Eesti Vabariik

Telefon: +372 243 34 302

Faks: +372 243 34 302

e-posti aadress: info@hansaliinid.ee

veebilehe aadress: www.hansaliinid.ee

Põhitegevusala: Reisijate vedu bussidega

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE	3
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	5
KOONDKASUMIARUANNE	5
FINANTSSEISUNDI ARUANNE	6
RAHAVOOGUDE ARUANNE	7
OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE.....	8
LISAD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE.....	9
Lisa 1 Üldine informatsioon.....	9
Lisa 2 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted	10
Lisa 3 Juhtkonna hinnangud ja otsused	18
Lisa 4 Finantsriskide juhtimine	18
Lisa 5 Müügitulu	23
Lisa 6 Tegevuskulude sihtfinantseerimine.....	23
Lisa 7 Müüdnud kaupade ja teenuste kulud.....	24
Lisa 8 Turustuskulud	24
Lisa 9 Halduskulud.....	24
Lisa 10 Personalikulud	25
Lisa 11 Muud äritulud	25
Lisa 12 Muud ärikulud	25
Lisa 13 Finantstulud.....	25
Lisa 14 Finantskulud	26
Lisa 15 Raha ja raha ekvivalendid	26
Lisa 16 Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	26
Lisa 17 Ettemaksed	27
Lisa 18 Materiaalne põhivara	28
Lisa 19 Intressikandvad võlakohustused.....	30
Lisa 20 Muud võlad ja ettemaksed	32
Lisa 21 Omakapital	32
Lisa 22 Tingimuslikud kohustused	33
Lisa 23 Tehingud seotud osapooltega	34
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	36
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK	37
JUHATUSE LIIKMETE ALLKIRJAD 2016 MAJANDUSAASTA ARUANDELE	38
MÜÜGITULU JAOTUS EMTAK KOODIDE JÄRGI	39

TEGEVUSARUANNE

AS-i Hansa Bussiliinid (kuni 04.02.2014 AS Mulgi Reisid) eelkäija Viljandi Autobussi- ja Taksopark loodi 1945. aastal. Ettevõtte erastati 1994. aasta detsembris. Alates 2005. aasta augustist on AS Hansa Bussiliinid Eesti juhtivate bussitranspordifirmade hulka kuuluva AS Hansabuss tütarettevõtte.

AS Hansa Bussiliinid põhitegevusalaks on sõitjatevedu bussidega.

2016. aastal teenindati avaliku liiniveo lepingute alusel maakonnaliine Pärnu maakonna põhjasuunal, Rapla, Võru ja Hiiu maakonnas ning kooliliine Sauga- ja Tori vallas. Lisaks teenindame sõitjaid riigisisestel kommertsliinidel ning teostame tellimusvedusid nii Eestis kui ka välisriikides.

2016. aastal oli ettevõtte müügitulu 3,9 miljonit (2015: 3,4 miljonit) eurot, mis on 16% rohkem võrreldes eelmise majandusaasta tulemusega.

Suurim osa tuludest saadi liini- ning tellimusvedudest – kokku 3,6 miljonit (2015: 3,1 miljonit) eurot. Tulud kõrvaltegevusest ulatusid 0,3 miljoni (2015: 0,3 miljoni) euron. AS Hansa Bussiliinid müügituludest 3,5 miljonit (2015: 3,0 miljonit) eurot, s.o. 88% moodustavad tulud Eestis.

AS-i Hansa Bussiliinid tulud on suurenenud seoses Võru maakonnaliinide avaliku liiniveo teenuse lepingu täitmise algusega 2016. aasta teisel kvartalil. Samuti on oluline mõju ettevõtte käibe Rapla maakonna avaliku liiniveo lepingu täitmisega seotud tuludel alates 2015.a teisest poolaastast. Pärnumaa põhjasuunal ning Hiiumaal teenindatakse maakonnaliine samuti avaliku teenuse lepingute alusel kuni 2018. aasta lõpuni.

AS Hansa Bussiliinid intressimäärade muutumise risk on seotud Euribori muutustega, kuna kõik intressikandvad ettevõttevälised kohustused on seotud ajas muutuvast eurosooni pankadevahelise rahaturu intressist Euriborist ja marginaalist.

Ettevõtte põhitegevust iseloomustavad suhtarvud olid järgmised:

	2016	2015
Võlakordaja		
(KOHUSTUSED / KOGUVARA)	0,47	0,48
Müügikäibe puhasrentaablus		
(PUHASKASUM / MÜÜGIKÄIVE)	22,1%	21,4%
Koguvara puhasrentaablus (ROA)		
(PUHASKASUM / KOGUVARAD)	8,9%	8,6%
Omakapitali puhasrentaablus (ROE)		
(PUHASKASUM / OMAKAPITAL)	16,7%	16,7%

2016. aastal investeeriti põhivahenditesse 1,6 miljonit (2015: 2,6 miljonit) eurot.

Põhieesmärkideks 2017. aastal on:

- aktiivne osalemine kõikidel avaliku liiniveo riigihangetel;
- regulaarvedude käibe suurendamine 15-20%;
- tellimusvedude käibe suurendamine 15 kuni 20%;

- vananenud veeremi väljavahetamise jätkamine väiksemate ja ökonoomsemate busside vastu;
- uute osakondade töö käivitamine ja integreerimine ettevõtte teiste osakondadega .

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Puskar
Juhatuse liige

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Lepp
Juhatuse liige

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KOONDKASUMIARUANNE

(eurodes)

	2 016	2 015	Lisa
Müügitulu	3 940 594	3 383 181	5
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	5 316 431	3 368 429	6
Müüdud kaupade ja teenuste kulu	-7 110 552	-5 052 614	7
Brutokasum (-kahjum)	2 146 473	1 698 996	
Turustuskulud	-101 150	-96 204	8
Üldhalduskulud	-1 201 923	-899 945	9
Muud äritulud	100 025	46 661	11
Muud ärikulud	-23 322	-16 927	12
Kasum äritegevusest	920 103	732 581	
Finantstulud	27 379	48 817	13
Finantskulud	-77 786	-58 697	14
Aruandeperioodi puhaskasum	869 696	722 701	
Aruandeperioodi koondkasum	869 696	722 701	

Lehekülgedel 9-35 esitatud lisad on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

FINANTSSEISUNDI ARUANNE

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015	Lisa
VARAD			
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	636 900	662 984	15
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	1 340 852	643 380	16
Ettemaksed	171 749	52 185	17
Varud	54 764	54 264	
Käibevara kokku	2 204 265	1 412 813	
Põhivara			
Nõuded ja ettemaksed	1 476 000	1 411 000	16
Materiaalne põhivara	6 143 808	5 546 073	18
Immateriaalne põhivara	995	3 980	
Põhivara kokku	7 620 803	6 961 053	
VARAD KOKKU	9 825 068	8 373 866	
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL			
Lühiajalised kohustused			
Intressikandvad võlakohustused	966 505	976 820	19
Muud võlad	820 742	607 623	20
Lühiajalised kohustused kokku	1 787 247	1 584 443	
Pikaajalised kohustused			
Intressikandvad võlakohustused	2 843 228	2 464 526	19
Pikaajalised kohustused kokku	2 843 228	2 464 526	
Kohustused kokku	4 630 475	4 048 969	
Omakapital			
Aktsiakapital	71 120	71 120	21
Ülekurss	68	68	
Põhivara ümberhindluse reserv	1 272 500	1 311 048	21
Kohustuslik reservkapital	7 112	7 112	21
Jaotamata kasum	3 843 793	2 935 549	
Omakapital kokku	5 194 593	4 324 897	
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	9 825 068	8 373 866	

Lehekülgedel 9-35 esitatud lisad on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

RAHAVOOGUDE ARUANNE

(eurodes)

	2 016	2 015	Lisa
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum (-kahjum)	920 103	732 581	
Korrigeerimised:			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	886 827	664 901	18
Kasum (kahjum) põhivara müügist ja mahakandmisest	18 751	2 144	11,12
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-648 992	-311 235	
Varude muutus	-500	-7 104	
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	213 119	189 003	
Rahavood äritegevusest kokku	1 389 308	1 270 290	
Rahavood investeerimistegevusest			
Põhivara soetus	-216 878	-236 046	
Põhivara müük	106 053	17 083	
Antud laenud	-214 300	-12 400	23
Antud laenude tagasimaksed	7 266	12 163	
Saadud intressid	514	319	
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-317 345	-218 881	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laenude tagasimaksed	-17 115	-16 557	
Kapitalirendi refinantseerimine	85 000	53 300	
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-1 089 000	-1 157 643	
Makstud intressid	-76 977	-60 521	19
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	-1 098 092	-1 181 421	
Rahavood kokku	-26 129	-130 012	
Raha ja raha ekvivalendid:			
perioodi alguses	662 984	792 979	
suurenemine (- vähenemine)	-26 129	-130 012	
valuutakursi muutuste mõju	45	17	
perioodi lõpus	636 900	662 984	

Lehekülgedel 9-35 esitatud lisad on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

(eurodes)

	Aksia- kapital	Üle- kurss	Põhivara ümberrhindluse reserv	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 31.12.2014	71 120	68	1 328 068	7 112	2 195 828	3 602 196
2015 aasta puhaskasum	-	-	-	-	722 701	722 701
Aruandeperioodi koondkasum	-	-	-	-	722 701	722 701
Reservi mahakandmine põhivara müügil	-	-	-17 020	-	17 020	-
2015 aasta kokku	-	-	-17 020	-	739 721	722 701
Seisuga 31.12.2015	71 120	68	1 311 048	7 112	2 935 549	4 324 897
2016 aasta puhaskasum	-	-	-	-	869 696	869 696
Aruandeperioodi koondkasum	-	-	-	-	869 696	869 696
Reservi mahakandmine põhivara müügil	-	-	-38 548	-	38 548	-
2016 aasta kokku	-	-	-38 548	-	908 244	869 696
Seisuga 31.12.2016	71 120	68	1 272 500	7 112	3 843 793	5 194 593

Täpsem informatsioon omakapitali komponentide kohta on avalikustatud lisas 21.
Lehekülgedel 9-35 esitatud lisad on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

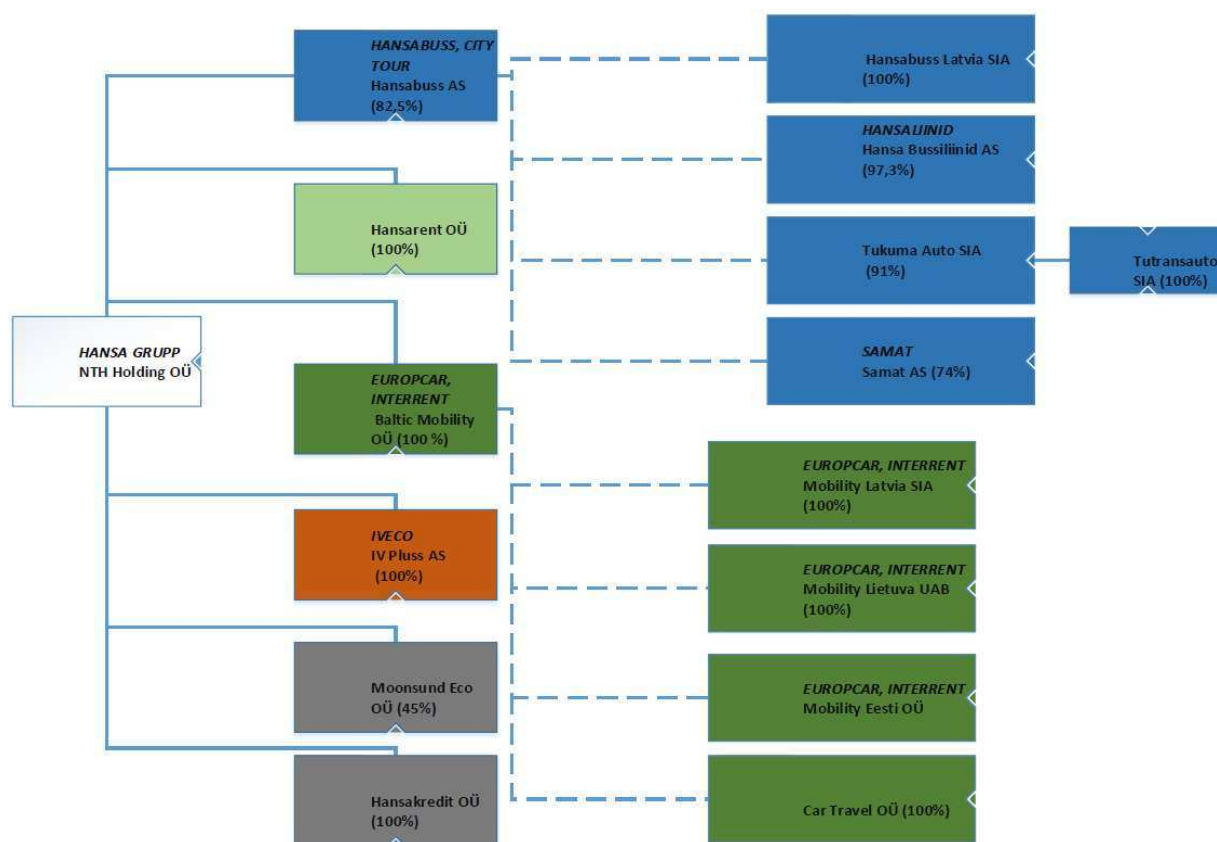
LISAD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

Lisa 1 Üldine informatsioon

AS-i Hansa Bussiliinid (edaspidi ka „ettevõtte“) on Eesti Vabariigis registreeritud äriühing, registrikood 10122514, registriaadress: Pargi 5a Viljandis, mis tegeleb bussidega reisijateveo teenuse osutamisega. AS-is Hansa Bussiliinid teenindatakse sõitjaid Harju, Rapla, Viljandi, Pärnu ja Võru maakonna ja Hiiumaa osakondades. Põhiliseks tegevusvaldkonnaks Rapla-, Võru-, Pärnu- ja Hiiumaal on avaliku liiniveo teenuse osutamine, Viljandi osakonnas teenindatakse kommertsliinide sõitjaid. Kõik osakonnad pakuvad tellimusvedude teenust.

AS-i Hansa Bussiliinid enamusaktsionär on 97,3% suuruse osalusega AS Hansabuss, kes on ettevõtte ematötte. AS-i Hansabuss peamisteks tegevusvaldkondadeks on reisijateveo teenuse osutamine põhiliselt tellimusvedude ja kommertsvedude sektoris.

AS-i Hansabuss emadeettevõtteks on OÜ NTH Holding. NTH konsolideerimisgruppi kuuluvad bilansipäeva seisuga järgmised ettevõtted:

Majandusaasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud 31.12.2016 lõppenud perioodi kohta.

Lisa 2 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

AS-i Hansa Bussiliinid raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standarditega (*International Financial Reporting Standards* - IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (edaspidi EL IFRS). Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud ja kinnitamiseks esitatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses ja äriseadustikus sätestatud nõuete kohaselt ja kohustuste täitmiseks.

AS-i Hansa Bussiliinid 31.12.2016 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruanne on allkirjastatud juhatuse liikmete poolt. Eesti Vabariigi äriseadustiku nõuete kohaselt kinnitatakse juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruanne aktsionäride koosolekul. Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on aktsionäride poolt kinnitatava majandusaasta aruande osaks ning kasumi jaotamise otsustamise üheks aluseks. Aktsionäridel on õigus juhatuse koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruannet mitte kinnitada ning nõuda uue aruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevatel arvestuspõhimõtetes.

Uued Rahvusvahelise Finantsaruandluse Standardid, avaldatud standardite muudatused ning Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) tõlgendused

Uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuar 2016 algaval aruandeaastal, ei olnud olulist mõju ettevõttele.

Uued standardid ja tõlgendused

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused, mis on välja antud ja muutuvad kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2017 või hilisematel perioodidel ja mida ettevõtte ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9, „Finantsinstrumendid“: klassifitseerimine ja mõõtmine (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

- ✚ Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmiskategooriast – varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande, ja varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.
- ✚ Võlainstrumendi klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelist finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumendid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfellis, kus ettevõtte hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglases väärtuses läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei sisalda APIM rahavoogusid, tuleb mõõta õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (näiteks derivatiivid). Varjatud („embedded“) derivatiive ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM tingimuse hindamisel.
- ✚ Omakapitaliinstrumendid tuleb alati kajastada õiglases väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemissesmärgil. Kui omakapitaliinstrumenti hoitakse kauplemissesmärgil, tuleb selle õiglase väärtuse muutused kajastada kasumiaruandes.
- ✚ Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda

krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.

- IFRS 9 kehtestab uue mudeli väärtuse languse kahjumite kajastamiseks – oodatava krediidikahjumi mudeli. See on „kolmetasandiline“ lähenemine, mille aluseks on finantsvarade krediidikvaliteedi muutumine pärast esialgset arvele võtmist. Praktikas tähendavad uued reeglid seda, et ettevõtetel tuleb finantsvarade, mille osas ei ole väärtuse languse tunnuseid, arvele võtmisel kajastada kohekselt kahjum, mis on võrdne 12-kuulise oodatava krediidikahjumiga (nõuded ostjatele puhul kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumiga). Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine, tuleb väärtuse langust mõõta, kasutades kogu eluea jooksul oodatavat krediidikahjumit, mitte 12 kuu jooksul oodatavat krediidikahjumit. Mudel sisaldab lihtsustusi rendi- ja ostjatele nõuete osas.
- Riskimaandamisarvestuse nõudeid muudeti, et siduda raamatupidamisarvestus paremini riskijuhtimisega. Standard pakub ettevõtetele arvestuspõhimõtte valikut rakendada kas IFRS 9 riskimaandamisarvestuse nõudeid või jätkata IAS 39 rakendamist kõikidele riskimaandamisinstrumentidele, kuna standard ei käsitle hetkel makro-riskimaandamisarvestust.

Ettevõtte hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“, muudatus standardi IFRS 15 jõustamise osas (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdud kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ning lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb reeglina allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil leping tekitab tulusid. Ettevõtte hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

IFRS 16 „Rendilepingud“ (rakendub 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Uus standard sätestab rendilepingute arvele võtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad (a) arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt. Ettevõtte hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

“Avalikustamise projekt” – IAS 7 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2017 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Muudetud standard IAS 7 nõuab finantseerimistegevusest tekkinud kohustuste alg- ja lõppsaldo vahel toimunud liikumiste avalikustamist. Ettevõtte hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

Valuutaarvestus

Arvestus ja esitusvaluuta

Raamatupidamise aastaaruanne esitatakse eurodes, mis on ettevõtte esitlus- ja arvestusvaluutaks. Kõik arv näitajad on ümardatud lähima täiseuroni.

Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamine

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale arvestusvaluuta euro. Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtivad Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused hinnatakse bilansipäeva seisuga ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtiva Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel.

Ümberhindamise tulemusena saadud kursikasumid ja -kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes, kusjuures ärituludes ja -kuludes kajastatakse valuutakursi kasumid ja kahjumid, mis on seotud tarnijate ja ostjate arveldustega; muud välisvaluutas toimunud tehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud finantstuludes ja -kuludes.

Tulu kajastamine

Müügitulu kajastatakse sellisel määral, kuivõrd on tõenäoline, et ettevõtte saab sellest majanduslikku kasu ja müügitulu saab usaldusväärselt mõõta. Müügitulu mõõdetakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtuses. Kui tasumine toimub tavatingimustest pikema perioodi jooksul, kajastatakse tulu saadava tasu nüüdsväärtuses.

Müügitulu kajastatakse alljärgnevate kriteeriumite alusel:

- Müügitulu muude teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel.
- Müügitulu tellimusveo teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel.
- Müügitulu piletite müügist ja avaliku liiniveo teenuse osutamisest vastavalt lepingutele kajastatakse teenuse osutamisel koondarvel perioodi lõpus. Arveldusperioodi pikkus reeglina on üks kuu.
- Piletite ja veoteenuse müük, mis on seotud veel väljumata reisidega kajastatakse majandusaasta aruandes ettemaksetena.
- Kaupade müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav.

Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt lähtudes lepingulisest intressimäärast.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendina kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga soetatud) kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. kassas ja panga arvelduskontodel olev raha, tähtajalised deposiidid ning intressiturufondi osakud.

Rahavoogude aruanne

Rahavood on kajastatud kaudsel meetodil - äritegevuse rahavoogude leidmisel on korrigeeritud ärikasumit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja äritegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustuse saldode muutused.

Investeermis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Finantsvarad

Kõik finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest makstud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab ka kõiki finantsvara soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi, sealhulgas tasud vahendajatele ja nõustajatele, tehinguga kaasnevad mittetagastatavad maksud ja muud sarnased kulutused, v.a. selliste finantsvarade, mida kajastatakse õiglasel väärtusel muutusega läbi kasumiaruande, soetamisega seotud kulutused.

Kõik tavapärasel turutingimustel toimuvad finantsvarade ostud ja müügid kajastatakse nende tehingute tehingupäeval, s.t. päeval, mil ettevõtte võtab endale kohustuse (näiteks sõlmib lepingu) teatud finantsvara ostuks või müügiks. Tavapärasel turutingimustel toimuvaks nimetatakse selliseid oste ja müüke, mille puhul ostetava või müüdava finantsvara üleandmine müüjalt ostjale toimub antud turul väljakujunenud või vastavate turegulegatsioonidega nõutud perioodi jooksul.

Pärast algset arvele võtmist kajastatakse kõiki finantsvarasid õiglasel väärtusel, v.a.:

- nõuded teiste osapoolte vastu, mida ei ole soetatud edasimüügi eesmärgil ja lunastus-tähtajani hoitavad finantsinvesteeringud – kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses;
- investeeringud aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse, mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (k.a. selliste varadega seotud tuletisinstrumentid) – kajastatakse soetusmaksumuses.

Nõuded ja lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud

Nõuded teiste osapoolte vastu, mida ei ole soetatud edasimüügiks, ja lunastustähtajani hoitavad finantsvarad kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära. Korrigeeritud soetusmaksumus arvutatakse kogu finantsvara kehtivusperioodi kohta, kusjuures arvesse võetakse igasugune soetamisel tekkinud diskonto või preemia ning tehinguga otseselt seotud kulutused.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse alla juhul, kui on tõenäoline, et nende kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus. Korrigeeritud soetusmaksumusel kajastatavate finantsvarade kaetav väärtus on finantsvarast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus diskonteerituna esmasel kajastamisel fikseeritud efektiivse intressimääraga. Äritegevusega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes ärikuluna real „mitmesugused tegevuskulud“ ning investeerimistegevusega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes finantskuluna.

Individuaalselt oluliste finantsvarade väärtuse langust hinnatakse iga objekti jaoks eraldi. Nõudeid hinnatakse alla, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine. Nõuete bilansilist väärtust vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa võrra ning kahjum allahindlusest kajastatakse kasumiaruandes real „Mitmesugused tegevuskulud“. Kui nõue loetakse lootusetuks, kantakse nõue ja tema allahindlus bilansist välja.

Varem alla hinnatud nõude laekumisel või muude sündmuste korral, mis näitavad, et allahindlus ei ole enam põhjendatud, kajastatakse allahindluse tühistamine kasumiaruandes selle kulu vähendusena, kus allahindlus algselt kajastati.

Intressitulu nõuetelt kajastatakse kasumiaruandes real "finantstulud ja -kulud".

Varud

Muud varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb varude ostuhinnast, ostuga kaasnevast tollimaksust, muudest mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega otseselt seotud veokuludest, millest on maha arvatud hinnaalandid.

Varude soetusmaksumuse kindlaks määramisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtuse hinnang on varude hinnanguline müügihind, mis põhineb kõige usaldusväärsematel andmetel, mis olid hinnangu tegemise ajal kättesaadavad. Samas võib tegelik müügihind tehingu toimumise hetkel hinnangust erineda. Varude allahindluse vajadus ja ulatus määratakse kindlaks järgmiselt: tooraine ja materjal ilma tuleviku kasutuseta hinnatakse alla. Hinnanguid ja nende aluseks olevaid eeldusi vaadatakse pidevalt üle. Varude allahindlusi nende neto realiseerimismaksumusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruandes real "müüdud toodangu kulu".

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid maksumusega alates 640 eurost ja kasuliku elueaga üle ühe aasta. Varad, mille kasulik eluiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 640 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudena) ja vara kasutusele võtmise hetkel kantakse 100%-liselt kulusse. Kuludesse kantud väheväärtuslike inventaride üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Omatarbeks ehitatud materiaalse põhivara finantseerimiseks võetud laenu kasutuse kulutused (s.h. lepingu sõlmimise tasu amortisatsioon, intressid), mis on arvestatud alates ehitustegevuse algusest kuni valmis vara vastuvõtmiseni, kajastatakse materiaalse põhivara soetusmaksumuse osana.

Materiaalse põhivara edasine kajastamine:

- I. Põhivara, välja arvatud transpordivahendid, soetusmaksumuse meetodil, millest on maha arvatud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused
- II. Transpordivahendid ümberhindluse meetodil

I Põhivara v.a. transpordivahendid

Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt kasulikule elueale.

Arvelevõetud materiaalse põhivaraga seotud hilisemad väljaminekud (näiteks mõne varaobjekti teatud osade asendamine) lisatakse varade bilansilisele väärtusele siis, kui on täidetud järgmised kriteeriumid:

- (a) on tõenäoline, et ettevõtte saab sellest tulevikus majanduslikku kasu ning
- (b) nende soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Asendatud osad kantakse bilansist välja. Kõik teised väljaminekud kajastatakse kuludena perioodil, mil vastavad kulutused tehti.

II Transpordivahendid

Transpordivahendid kajastatakse peale esmast arvele võtmist ümberhinnatud väärtuses, mis on vara õiglane väärtus ümberhindamise kuupäeval, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja hilisemast (vara) väärtuse langusest tingitud kahjum.

Põhivara ümberhindlusi tehakse piisava regulaarsusega vastavalt vajadusele, et bilansipäeval põhivara õiglane väärtus ja bilansiline jääkmaksumus oluliselt ei erineks. Hindamine tehakse igale sõidukile individuaalselt, mitte kogumile tervikuna. Iga konkreetse põhivara objektiga seotud ajaloolised allahindlused ja omakapitali reservid peavad olema jälgitavad, seetõttu peetakse kogu arvestust transpordivahendite osas individuaalselt iga sõiduki kohta eraldi.

Ettevõtte kasutab ümberhindluse läbiviimisel akumulieeritud kulumi elimineerimise põhimõtet, varasem akumulieeritud kulum tühistatakse ümberhindluse kuupäeval ning varaobjekti senine soetusmaksumus asendatakse tema õiglase väärtusega ümberhindluse kuupäeval.

Kui põhivara õiglane väärtus on võrreldes vara bilansilise jääkmaksumusega kasvanud, hinnatakse põhivara üles tema õiglasele väärtusele.

Üleshindlus kajastatakse ümberhindlusreservis muu koondkasumi hulgas (omakapitalis ümberhindluse reservis). Suurenemist kajastatakse kasumiaruandes ulatuses, mil see katab sama vara ümberhindlusest eelnevalt kasumiaruandes kajastatud väärtuse vähenemisest tulenenud kahjumeid. Väärtuse vähenemisel vähendatakse konkreetse vara varasema üleshindluse ulatuses ümberhindluse reservi ja seda ületavad allahindluse summad kajastatakse jooksva aasta kasumiaruandes.

Ümberhindluste vahepealsel ajal ümberhinnatud vara amortiseeritakse samade põhimõtete ja reeglite alusel nagu soetusmaksumuse meetodil kajastatavat põhivara.

Ümberhindluse reserv

Transpordivahendite ümberhindluse tulemusena moodustatakse põhivara ümberhindluse reserv. Põhivara arveloleku ajal ümberhindluse reservi ei amortiseerita, vaid kantakse selle jääk täies ulatuses alles põhivara müügil või mahakandmisel eelmiste perioodide jaotamata kasumisse.

Amortisatsiooniarvestus

Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit. Olulise lõppväärtusega varaobjektidele määratakse konkreetne lõppväärtus. Vara kasuliku eluea jooksul amortiseeritakse kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vaheline osa.

Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust elueast. Amortisatsioonimäärad aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Masinad ja seadmed	8-20 %
Transpordivahendid	10-25 %
Muu inventar, tööriistad ja sisseseade	10-40 %

Vara amortiseerimine lõpetatakse kui vara lõppväärtus, milleks on summa, mida ettevõtte saaks vara võõrandamisel täna, juhul kui vara oleks sama vana ja samas seisukorras, nagu ta on eeldatavasti tema kasuliku eluea lõppedes, ületab tema bilansilist jääkmaksumust.

Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpul ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, s.t edasiulatuvalt.

Materiaalse põhivara bilansilise väärtuse võimalikku langust kontrollitakse juhtudel, kui mingid sündmused või asjaolude muutumine näitavad, et vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui sellised asjaolud on olemas, viib ettevõtte läbi vara kaetava väärtuse hindamise. Kui hinnanguline kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus, siis hinnatakse see vara või raha genereeriva üksuse moodustavad varad alla kuni kaetava väärtuseni, milleks on kas sellest varast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus (ehk kasutusväärtus) või selle vara õiglane väärtus, mida on vähendatud müügikulutustega, olenevalt kumb on kõrgem. Vara õiglase väärtuse määramisel kasutatakse vajadusel ettevõtteväliste ekspertide abi. Allahindlus kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruande real „põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus”.

Kui hiljem vara kaetav väärtus on tõusnud üle vara bilansilise väärtuse, siis allahindlus tühistatakse ja suurendatakse vara bilansilist väärtust, kuid mitte suurema summani, kui bilansilise väärtuseni, mis varal oleks, kui allahindlust ei oleks tehtud. Vara allahindluse tühistamine kajastatakse kasumiaruandes samal real, kus kajastati ka varasem allahindlus.

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel või siis, kui ettevõtte ei eelda selle vara kasutamisest või müügist enam majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, kasumiaruandes real ”muud äritulud” või ”muud ärikulud”.

Finantskohustused

Finantskohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantskohustuse eest saadud tasu õiglane väärtus. Edaspidi kajastatakse finantskohustusi nende korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära.

Finantskohustustega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna kasumiaruande real ”finantstulud ja –kulud”, v.a. need intressikulud, mis on seotud omatarbeks ehitatava materiaalse põhivara finantseerimisega.

Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

Võlad töövõtjate ees

Võlad töövõtjate ees sisaldavad töölepingutest tulenevat kohustust tasu osas, mida arvestatakse aruandeperioodi kuludes ning kohustusena töövõtjate ees, kui tasu väljamaksmine toimub järgmisel aruandeperioodil.

Kohustused töövõtjate ees sisaldavad töölepingute ja kehtivate seaduste kohaselt arvestatud puhkusetasu kohustust bilansipäeva seisuga. Viimati nimetatud kohustus sisaldab sellelt arvestatud sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksu.

Ettevõtte tulu maksustamine

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende. Kasumilt makstava tulumaksu asemel maksavad Eesti ettevõtted tulumaksu jaotamata kasumist väljamakstavatelt dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Alates 1. jaanuarist 2015 on maksumääraks 20/80 (kuni 31.12.2014 21/79) netodividendidelt. Kuna tulumaksu objektiks on ettevõtte kasumi asemel väljamakstavad dividendid, siis ei eksisteeri erinevusi varade ja kohustuste

maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksu nõue või kohustus.

Bilansis ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustust ettevõtte vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis võiks kaasneda dividendide väljamaksmisega, on ära toodud lisas 22.

Dividendidelt makstav ettevõtte tulumaks kajastatakse kasumiaruandes tulumaksukuluna ning bilansis eraldisena dividendide väljakuulutamise hetkel, sõltumata perioodist, mille eest dividendid välja kuulutatakse või millal dividendid tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Rendiarvestus

Ettevõtte kui rentnik

Kapitalirendina kajastatakse selliseid renditehinguid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle ettevõttele. Kõiki ülejäänud renditehinguid kajastatakse kasutusrendina.

Kapitalirendi tingimustel soetatud vara võetakse bilansis arvele vara soetusmaksumuses või miinimumrendimaksede nüüdisväärtuses juhul, kui viimane on madalam. Kapitalirendi tingimustel soetatud varade amortisatsiooniperioodiks on vara kasulik tööiga või rendiperiood, olenevalt sellest, mis on lühem. Kapitalirendi tingimustel soetatud vara kajastatakse bilansis kohustusena kapitalirendi netoinvesteeringu summas. Rendimaksed jagatakse finantskuluks ja rendikohustuse tasumiseks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul kuludes.

Sihtfinantseerimine

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisest saadud tulu kajastatakse kasumiaruandes proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Tulu kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, st. saadud toetusi ja kompenseeritavat kulu kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real "Tegevuskulude sihtfinantseerimine".

Juhul kui sihtfinantseerimist saadakse eelmistel perioodidel tekkinud kulude katteks või millega ei kaasne täiendavaid tulevikku suunatud tingimusi, kajastatakse see tuluna perioodis, millal sihtfinantseerimine aset leidis.

Eraldised

Eraldisi moodustatakse nende kohustuste osas, mille realiseerumise aeg või summa pole kindlad. Eraldise suuruse ja realiseerumisaaja määramisel tuginetakse juhtkonna hinnangutele.

Eraldis kajastatakse juhul kui ettevõttel on enne aruandeperioodi lõppu tekkinud juriidiline või tegevusest tingitud kohustus, eraldise realiseerumine ressursside väljamineku näol on tõenäoline (üle 50%) ning eraldise suurus on usaldusväärselt määratav.

Eraldise realiseerumisega kaasnevaid kulutusi hinnatakse aruandeperioodi lõpu seisuga ning eraldise suurust hinnatakse uuesti igal aruandeperioodi lõpupäeval. Juhul kui eraldis realiseerub tõenäoliselt rohkem kui ühe aasta pärast, kajastatakse seda diskonteeritud nüüdisväärtuses. Diskonteerimisel võetakse aluseks sarnaste kohustuste suhtes turul valitsev intressimäär.

Bilansipäeva järgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud.

Lisa 3 Juhtkonna hinnangud ja otsused

Rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid järgiva raamatupidamise aastaaruande koostamine nõuab juhtkonnapoolset eelduste kujundamist, hinnangute andmist ja otsuste tegemist, mis avaldavad mõju finantsaruannetes kajastatud summadele. Samuti tehakse juhtkonnapoolsed otsuseid ja hinnanguid raamatupidamise arvestuspõhimõtete ja hindamisaluste rakendamisel. Kuigi nimetatud hinnangud on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, ei pruugi need kokku langeda hilisema tegeliku tulemusega. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse muudatuse toimumise perioodi kasumiaruandes.

Hinnangud ja nende aluseks olevad eeldused vaadatakse perioodiliselt üle. Raamatupidamislike hinnangute ülevaatamisest tulenev mõju kajastatakse hinnangute muutmise perioodil ja kõikidel tulevastel perioodidel, mida muutused mõjutavad.

Valdkonnad, mis on nõudnud olulisemaid juhtkonnapoolseid otsuseid ja hinnanguid, mis omavad mõju finantsaruannetes kajastatud summadele on järgmised:

- *transpordivahendite ümberhinnatud väärtuse määramine:* ettevõtte kajastab transpordivahendeid ümberhindluse meetodil. Selleks hindab juhtkond regulaarselt, kas ümberhinnatud põhivarade õiglase väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Ümberhinnatud põhivarade õiglase väärtuse määramisel tugineb juhtkond ettevõttesisestele eksperthinnangutele. Aruandeperioodi ning eelneva aruandeperioodi lõpus läbi viidud hindamiste tulemusena ei tuvastatud olulisi erinevusi transpordivahendite õiglase väärtuse ja bilansilise väärtuse vahel. Ümberhindluse meetodil kajastatud transpordivahendite bilansiline jääkväärtus seisuga 31.12.2016 oli 5 974 tuhat eurot (31.12.2015: 4 626 tuhat eurot). Detailsem informatsioon on avalikustatud lisas 18.
- *Hinnangud materiaalse põhivara kasuliku tööea osas:* ettevõttele kuuluvad transpordivahendid, mille kasulike eluigade hindamiseks on kasutatud tehnilisi andmeid ning ajaloolist kogemust. Tegelikud kasulikud tööead võivad erineda juhtkonna poolt hinnatud tööigadest. Transpordivahendite kasuliku eluea lühenemine 10% võrra suurendaks ettevõtte amortisatsioonikulu 87 tuhande euro võrra (2015: 65 tuhande euro võrra).
- *Nõuete hindamine:* Ostjate tasumata arvete jaoks, mille maksetähtaeg ei ole ületatud või on ületatud vähem kui 30 päeva, eraldist ei moodustata. Nõudeid, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 30 päeva hinnatakse individuaalselt. Täpsem informatsioon laekuvate nõuete aegumise kohta on avaldatud Lisas 4.

Lisa 4 Finantsriskide juhtimine

Finantsinstrumentide kasutamisega kaasnevad järgmised finantsriskid:

- Krediidirisk
- Likviidsusrisk
- Tururisk

Allpool kirjeldatakse iga riski eraldi. Vastutus riskide juhtimise reeglite kujundamise ja järelevalve üle on juhatusel.

Ettevõtte finantsvarade- ja kohustuste õiglasel väärtusel ei erine oluliselt nende varade ja kohustuste jääkmaksumusest.

Kapitalirendi- ja laenukohustused on seotud muutuva intressiga (EURIBOR), millest tulenevalt lepingu ja turu intresside erinevus on minimaalne. Seega juhatuse hinnangul on finantsvarade- ja kohustuste jääkmaksumus olulises osas võrdne nende õiglase väärtusega.

Finantsinstrumendid kategooriate lõikes:

(eurodes)

VARAD	31.12.2016	31.12.2015
Laenud ja nõuded		
Raha ja raha ekvivalendid (Lisa 15)	636 900	662 984
Nõuded ostjate vastu (Lisa 16)	622 321	435 492
Nõuded emaettevõttele (Lisa 16)	20 956	22 269
Muud nõuded teistele kontserni ettevõtetele (Lisa 16)	16 264	15 806
Intressinõue emaettevõttele (Lisa 23)	37 815	32 406
Intressinõue kontserni emaettevõttele (Lisa 23)	148 341	128 882
Pikaajalised laenukohustused kontserni ettevõttele (Lisa 23)	80 000	-
Pikaajalised laenukohustused emaettevõttele (Lisa 16)	120 000	135 000
Pikaajalised laenukohustused kontserni emaettevõttele (Lisa 16)	1 276 000	1 276 000
Kokku	3 300 033	2 708 839
KOHUSTUSED		
Finantskohustused soetusmaksumuses		
Võlad tarnijatele (Lisa 20)	177 897	129 611
Võlad kontserni ettevõtetele (Lisa 20)	161 147	97 769
Intressivõlad (Lisa 20)	1 930	2 756
Muud viitvõlad (Lisa 20)	5 594	5 398
Laenukohustused (Lisa 20)	22 058	39 173
Kapitalirendi kohustused (Lisa 19)	3 787 675	3 402 173
Kokku	4 156 301	3 676 880

Ettevõtte finantsinstrumentide õiglase väärtus vastab kõigis kategooriates õiglase väärtuse hierarhia 3. tasemele.

*Krediidirisk

Krediidirisk väljendab potentsiaalset kahju, mis tekib juhul, kui vastaspool ei suuda täita oma lepingulisi kohustusi tagada finantsinstrumendist tulenevaid rahavoogusid. Krediidiriski allikateks on peamiselt nõuded ja raha.

Raha ja raha ekvivalente hoiab ettevõtte kõrge krediitdireitinguga panganduskontsernides.

Nõuetega seotud krediidiriski suurust mõjutavad enim iga kliendiga seotud spetsiifilised asjaolud. Ostjate tasumata arvete jaoks, mille maksetähtaeg ei ole ületatud või on ületatud vähem kui 30 päeva, eraldist ei moodustata. Nõudeid, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 30 päeva hinnatakse individuaalselt. Samas lähtub ettevõtte juhtkond krediidiriski hindamisel ka üldistustest, nagu näiteks kliendi juriidiline staatus, maksedistsipliin, maksetähtaegade järgimine. Kogemus näitab, et kõige suurem krediidirisk valitseb erasektoris, kõige madalama krediidiriskiga on riiklikud asutused ja kohalikud omavalitsused. Erasektori nõuete osakaal on ettevõtte tegevusvaldkonnas suhteliselt madal. Aruande koostamise ajaks on kõik NTH Holdingu kontsernivälised nõuded laekunud, seega võib öelda, et krediidirisk puudub.

Nõuete aegumisgraafik ja väärtuse langus aruandekuupäeva seisuga:
(eurodes)

	Brutosumma	Vara väärtuse langus
	2016	2016
Tähtpäev saabumata	633 015	-
Tähtpäev ületatud 0-30 päeva	7 151	-
Tähtpäev ületatud 31-90 päeva	1 364	-
Tähtpäev ületatud 91 kuni üle 1 aasta	17 553	-
Kokku	659 082	0

	Brutosumma	Vara väärtuse langus
	2015	2015
Tähtpäev saabumata	442 550	-
Tähtpäev ületatud 0-30 päeva	9 068	-
Tähtpäev ületatud 31-90 päeva	2 846	-
Tähtpäev ületatud 91 kuni üle 1 aasta	16 215	2 890
Kokku	470 678	2 890

Ebatõenäoliselt laekumistest tuleneva vara väärtuse languse kajastamiseks tehtud allahindluse muutus aasta jooksul oli järgmine:
(eurodes)

	2016	2015
Perioodi algul 01.01	-	11 908
Kuludesse kantud summa	-	-
Kajastatud kahjum vara väärtuse langusest	-	-2 890
Perioodi lõpul 31.12	-	-

Laenunõuded on olulises osas seotud emaettevõttele ja kontserni emaettevõttele väljastatud laenudega. Emaettevõtte ning kontsern on maksejõulised ning laenusummade laekumine on tagatud. Vajadusel otsustab juhatus laenuperioodi pikendamise üle.

* Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on seotud võimega hüvitada finantsasutustele ja hankijale õigeaegselt kohustused, millega kaasneb raha väljaminek või muu finantsvara loovutamine. Likviidsusrisk tähendab seda, et ettevõtte ei pruugi olla võimeline oma finantskohustuste õigeaegselt täitmiseks.

Ettevõtte põhimõtte likviidsuse juhtimisel on nii tava- kui keerulises olukorras alati tagada piisavate likviidsuste vahendite olemasolu kohustuste tähtaegselt täitmiseks ilma vastuvõetamatuid kahjumeid kandmata ning mainet kahjustamata.

Ettevõtte kuulub kontserni, mille eesmärk on hoida tasakaalu finantseerimise jätkuvuse ja paindlikkuse vahel, kasutades pankade arvelduskrediite, pangalaene ja muid võlainstrumente. Ettevõtte ja kogu kontserni rahavoogude võimalikult efektiivseks juhtimiseks on loodud kontsernikontode süsteemid.

Alljärgnevas tabelis on esitatud likviidsusriskid 31. detsembri seisuga võetud finantskohustuste täitmise või võimaliku täitmise tähtaegadega:
(eurodes)

	2016	<1 aasta	1-2 aastat	2-5 aastat	Kokku
Finantskohustused					
Kapitalirendi põhimaksed		-944 447	-583 542	-2 259 686	-3 787 675
Võlad tarnijatele ja kontserni ettevõtetele		-339 044	-	-	-339 044
Pangalaenude tagasimaksed		-22 058	-	-	-22 058
Intress ¹		-59 590	-47 249	-89 251	-196 090
Kokku		-1 365 139	-630 791	-2 348 937	-4 344 867

	2015	<1 aasta	1-2 aastat	2-5 aastat	Kokku
Finantskohustused					
Kapitalirendi põhimaksed		-959 705	-894 240	-1 548 228	-3 402 173
Võlad tarnijatele ja kontserni ettevõtetele		-227 380	-	-	-227 380
Pangalaenude tagasimaksed		-17 115	-22 058	-	-39 173
Intress ¹		-42 153	-21 334	-10 924	-74 411
Kokku		-1 246 353	-937 632	-1 559 152	-3 743 137

¹Tabelis on näidatud eeldatav intressikulu, mille aluseks on lepingute finantsseisundi aruande koostamise hetkel kehtivad intressimäärad.

*Tururisk

Tururisk tähendab, et turuhindade (s.t. valuutakursside, intressimäärade, kaupade ja teenuste hinnad, inflatsioon) muutused mõjutavad ettevõtte sissetulekuid või finantsinstrumentide väärtusi. Tururiski juhtimise eesmärk on hoida tururiskid vastuvõetavates piirides.

Valuutarisk

Ettevõtte igapäevane arveldus toimub eurodes. Valuutade kasutamine on seotud ainult rahvusvahelise reisijateveoteenuse osutamisega, mille puhul osaliselt teel tekkivad kulud, näiteks teemaksud jms kulud kantakse kohalikus valuutas. Summad on ebaolulised ning risk väike, seetõttu valuuta vahetuskursside kõikumine ei mõjuta oluliselt raamatupidamise aastaaruannet.

Valuutade saldod

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
EUR	26 994	38 380
PLN	-	164
CZK	-	93
RBL	-	12
Kokku	26 994	38 649

Intressimäära risk

Intressimäära risk tuleneb rahastamise ja rahavoogude juhtimise alasest tegevusest. Võimalus, et intressimäärade kõikumiste tõttu muutub rahavoog, puudutab pangalaenusid ning kapitalirendilepinguid. Varade suhtes olulist riski ei esine.

Ettevõtte kõik intressikandvad finantsinstrumendid on seotud 6-kuu EURIBOR iga. Seega on kõik finantskohustused muutuva intressimääraga, mida muudetakse vastavalt lepingutingimustele 2 korda aastas. Seetõttu ei ole võimalik täpseid intressisummasid järgnevas aruandeperioodiks prognoosida. Kui aruandekuupäeval oleks toimunud 1% suurune muudatus intressimäärades, muutuks intressikulu kasumiaruandes alljärgnevalt:
(eurodes)

2016	Muutuva määraga finantskohustused	Intressi 1% muutuse mõju kasumile ja omakapitalile
Pangalaen	22 058	221
Kapitalirendi kohustus	3 787 675	20 836
Finantskohustused kokku	3 809 733	21 057

2015	Muutuva määraga finantskohustused	Intressi 1% muutuse mõju kasumile ja omakapitalile
Pangalaen	39 173	314
Kapitalirendi kohustus	3 402 173	18 631
Finantskohustused kokku	3 441 346	18 945

Lisa 5 Müügitulu

(eurodes)

Müügitulu jaguneb geograafiliste alade lõikes järgmiselt:

	2 016	2 015
Eesti	3 456 950	2 990 764
Euroopa Liidu liikmesriigid	483 644	392 417
Kokku	3 940 594	3 383 181

Müügitulu jaguneb tegevusalade lõikes järgmiselt:

	2 016	2 015
Sõitjate maakonnasisene bussivedu	1 290 122	898 375
Sõitjate kaugliinivedu bussiga	684 519	740 326
Sõitjate tellimusvedu bussiga	1 623 201	1 448 549
Veoste ekspedeerimine	12 454	11 903
Bussijaama teenused	145 418	138 798
Busside hooldus ja remont	182 778	142 811
Reklaam sõidukites	2 102	2 420
Kokku	3 940 594	3 383 182

Lisa 6 Tegevuskulude sihtfinantseerimine

(eurodes)

	2 016	2 015
Toetused riigieelarvest	5 095 218	3 261 345
Toetused omavalitsuste eelarvetest	221 213	107 084
	5 316 431	3 368 429

Sihtfinantseerimisena kajastatakse avaliku liiniveo teenuse lepingute alusel riigi ning kohalike omavalitsuste poolt makstavaid toetusi. Sihtfinantseerimise eesmärgiks on puudujääva tulu kompenseerimine avalikul liiniveol lepingutes kokkulepitud tasemeni.

Vastavalt lepingutingimustele makstud toetused ei kuulu tagastamisele, olulised lepingute rikkumised on reguleeritud muude sanktsioonidega.

Lisa 7 Müüdnud kaupade ja teenuste kulud
(eurodes)

	2 016	2 015
Autobusside kulud	-2 690 859	-1 903 106
Tööjõu rent	-211 757	-168 257
Personalikulud (Lisa 10)	-2 986 569	-2 062 728
Muud teenuste kulud	-63 510	-51 163
Amortisatsioon	-875 888	-651 556
Liinidega seotud kulud	-217 163	-169 257
Muud kulud	-64 806	-46 547
Kokku	-7 110 552	-5 052 614

Lisa 8 Turustuskulud
(eurodes)

	2 016	2 015
Personalikulud (Lisa 10)	-48 175	-44 637
Kontori ja kantseleikulud	-4 182	-4 952
Reklaam	-16 410	-14 701
Muud kulud	-32 383	-31 914
Kokku	-101 150	-96 204

Lisa 9 Halduskulud
(eurodes)

	2 016	2 015
Üldjuhtimisteenus	-670 137	-387 720
Personalikulud (Lisa 10)	-216 087	-189 596
Kommunaalkulud	-54 419	-42 159
Muud kulud	-164 766	-204 562
Kontori ja kantseleikulud	-46 201	-41 597
Amortisatsioon	-17 159	-13 345
Majandusautode kulud	-33 154	-20 966
Kokku	-1 201 923	-899 945

Lisa 10 Personalikulud
(eurodes)

	2 016	2 015
Palgakulu	-2 432 753	-1 719 153
Sotsiaalmaksu kulu	-818 078	-577 808
Kokku	-3 250 831	-2 296 961
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	198	137

Personalikulude jaotus on täpsemalt välja toodud lisades 7, 8 ja 9.
Juhtkonna tasude informatsioon on välja toodud lisas 23.

Lisa 11 Muud äritulud
(eurodes)

	2 016	2 015
Muud äritulud	7 979	6 237
Kindlustushüvitised	92 046	40 424
Kokku	100 025	3 415 090

Lisa 12 Muud ärikulud
(eurodes)

	2 016	2 015
Kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest	-12 530	-2 144
Muud ärikulud	-10 792	-14 783
Kokku	-23 322	-16 927

Lisa 13 Finantstulud
(eurodes)

	2 016	2 015
Intressitulud	27 379	48 817
s.h. Hoiustelt	29	9
s.h. Laenudelt	27 350	48 808
Kokku	27 379	48 817

Lisa 14 Finantskulud

(eurodes)

	2 016	2 015
Intressikulud	-77 831	-58 714
s.h. Kapitalirendi intressid	-77 146	-57 567
s.h. Laenuintressid	-685	-1 147
Kahjum valuutakursi muutustest	45	17
Kokku	-77 786	-58 697

Lisa 15 Raha ja raha ekvivalendid

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Sularaha kassades (Lisa 4)	26 994	38 649
Arvelduskontod	609 906	624 335
Raha kokku	636 900	662 984

Lisa 16 Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Nõuded ostjate vastu (Lisa 4)	622 321	435 492
Viitlaekumised	3 708	3 180
Muud lühiajalised nõuded*	714 823	204 708
Kokku	1 340 852	643 380

Real nõuded ostjate vastu ei tuvastatud allahindluse vajadust 31.12.2016 seisuga (31.12.2015 seisuga ei hinnatud nõudeid samuti alla).

*** Muud lühiajalised nõuded**
(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Nõue kontsernikontole	341 436	-
Laenunõuded emaettevõttele	135 000	-
Laenunõuded töötajatele	11 924	4 890
Intressinõuded	187 306	161 288
Muud nõuded emaettevõttele (Lisa 23)	20 956	22 269
Muud nõuded kontserni teistele ettevõtetele (Lisa 23)	16 264	15 806
Muud nõuded	1 937	455
Kokku	714 823	204 708

Kõigi väljastatud laenude intressimäär jääb vahemikku 1,5 % kuni 4% ning alusvaluutaks on euro.

Lisaks lühiajalistele nõuetele kajastatakse pikaajalise nõudena finantsseisundi aruandes põhivarade grupis nõuete ja ettemaksete hulgas seisuga 31.12.2016 pikaajalisi grupisiseseid laenunõudeid kokku summas 1 476 000 eurot, s.h. emaettevõttele 120 000 eurot; NTH Holding kontserni emaettevõttele 1 276 000 eurot ning NTH Holding kontserni kuuluvale ettevõttele 80 000 eurot. Nende nõuete tagasimakse tähtajad saavad hiljemalt 2020. aastal. (31.12.2015 seisuga vastavalt pikaajalisi grupisiseseid laenunõudeid kokku summas 1 411 000 eurot, s.h. emaettevõttele 135 000 eurot ning NTH Holding kontserni emaettevõttele 1 276 000 eurot. Nende nõuete tagasimakse tähtajad saavad hiljemalt 2017. aastal)

Seotud osapoolte kohta täpsem informatsioon Lisas 23.

Lisa 17 Ettemaksed
(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Tulevaste perioodide ettemakstud kulud	100 589	49 187
Maksude ettemaksed	71 160	2 998
Kokku	171 749	52 185

Ettemakstud kulud koosnevad peamiselt ettemakstud kindlustusest.

Lisa 18 Materiaalne põhivara
(eurodes)

	Maa ja ehitised	Transpordi- vahendid	Masinad ja seadmed	Arvutid ja arvuti- süsteemid	Muu materiaalne põhivara	Ettemaksed põhivara eest	Materiaalne põhivara kokku
Seisuga 31.12.2014:							
<u>Soetus- või ümberhinnatud maksumus</u>	117 660	3 587 489	1 196	8 938	943	-	3 716 226
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-9 585	-	-233	-3 099	-880	-	-13 797
Jääkväärtus 31.12.2014	108 075	3 587 489	963	5 839	63	-	3 702 429
Seisuga 31.12.2015:							
Ostud ja parendused	-	1 711 264	9 531	7 371	3 627	793 950	2 525 743
Müügid ja mahakandmised	-	-19 228	-	-	-	-	-19 228
Aruandeaasta amortisatsioon	-3 915	-653 379	-1 105	-3 428	-1 043	-	-662 870
<u>Soetus- või ümberhinnatud maksumus</u>	117 660	4 626 146	10 727	16 309	4 570	793 950	5 569 362
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-13 500	-	-1 338	-6 527	-1 923	-	-23 288
Jääkväärtus 31.12.2015	104 160	4 626 146	9 389	9 782	2 647	793 950	5 546 074
Seisuga 31.12.2016:							
Ostud ja parendused	3 984	2 340 804	11 696	8 712	4 655	-763 471	1 606 380
Müügid ja mahakandmised	-	-124 804	-	-	-	-	-124 804
Aruandeaasta amortisatsioon	-4 025	-867 328	-3 072	-6 964	-2 453	-	-883 842
<u>Soetus- või ümberhinnatud maksumus</u>	121 644	5 974 819	22 423	25 021	9 225	30 479	6 183 611
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-17 525	-	-4 410	-13 491	-4 376	-	-39 803
Jääkväärtus 31.12.2016	104 119	5 974 818	18 013	11 530	4 849	30 479	6 143 808

Kapitalirendi tingimustel renditud varad :
(eurodes)

	2016	2015
Jääkväärtus aruandeaasta alguses	4 263 518	3 353 773
Soetused	2 237 972	1 530 934
Aruandeaasta amortisatsioon	-740 497	-599 189
Müük	-118 591	-22 000
Aruandeperioodil lõppenud lepingute mõju	-216 310	-
Jääkväärtus aruandeaasta lõpus	5 426 092	4 263 518

Kapitalirendi tingimustel renditud varad on 100% transpordivahendid.
Täpsem informatsioon kapitalirendilepingute kohta on avalikustatud lisas 19.

Transpordivahendite ümberhindlus

Transpordivahendite õiglase väärtus on hinnangul põhinev summa, mille eest vara peaks hindamiskuupäeval minema üle tehingut sooritada soovivalt müüjalt tehingut sooritava ostjale sõltumatus ja võrdsel alustel toimivas tehingus peale kõigile nõuetele vastavat müügitegevust, kusjuures osapooled on tegutsenud informeeritult, kaalutletult ning ilma sunduseta.

Ümberhindamiste sagedus sõltub transpordivahendite õiglase väärtuse muutustest, mida hinnatakse iga majandusaasta lõpus. Kui sõiduki õiglase väärtus erineb oluliselt tema raamatupidamislikust maksumusest, tehakse uus ümberhindlus.

Ettevõtte viis nii seisuga 31.12.2016 kui 31.12.2015 läbi transpordivahendite hindamise. Sõidukite õiglase väärtuse määramisel toetus ettevõtte juhtkonna poolt turutingimuste põhjal antud hinnangule.

Hindamise tulemusena erinevusi bilansiliste jääkmaksumuste ning õiglase väärtuste vahel ei tuvastatud, üles- ega allahindlusi ei tehtud ja seega sõidukite raamatupidamislikku väärtust seisuga 31.12.2016 ei muudetud.

Transpordivahendite õiglase väärtuse määramiseks kasutas ettevõtte turuinfole tuginevaid peamiselt jälgitavaid sisendeid (õiglase väärtuse hierarhia 3. tase).

Alljärgnevas tabelis on kajastatud õiglase väärtuse mõõtmisel kasutatud hindamistehnikad ning olulised jälgitavad sisendid.

Hindamistehnika	Olulised jälgitavad sisendid
Turumeetod - hindamistehnika, mis kasutab hindu ja muud asjakohast teavet, mis tulenevad identsete või võrreldavate (st sarnaste) varadega tehtud turutehingutest. Hindajad kasutavad meetodit, tehes turuvaatlusi ja uurides samasuguste kasutatud transpordivahendite müügitehinguid, müügipakkumisi.	Sarnaste transpordivahendite hinnad, mis on otseselt jälgitavad müügipakkumistel.

Vähemal määral toetutakse ka mittejälgitavatele sisenditele. Vähem jälgitavateks sisenditeks õiglase väärtuse määramisel on sobivus erinevateks sõitudeks, sõidukite seisund ja hoolduse kvaliteet, sõidukite tootja.

Sõiduki kasutusvaldkonnast oleneb tema sobivus erinevate klientide vajaduste rahuldamiseks, millest tulenevalt on talle järelturul kitsam või laiem potentsiaalsete ostjate ring. Mida laiem on kasutusvaldkond ja sõiduki sobivus erinevatele klientidele, seda väärtuslikum ta turul on.

Hinnatavatel sõidukitel võib olla märkimisväärselt suurem või väiksem läbisõit võrreldes teiste sarnastega turul. Tulenevalt erinevatest teguritest on läbisõidu mõju väärtusele erinev. Sõidukite

kasutamine rasketes tingimustes (külm, tolmu- ja müra teed, mäed) ja koostel kasutatavate osade nõrk kvaliteet suurendavad läbisõidu tähtsust, korrektne hooldus, kvaliteetsete kooste osade ja heade määrdeainete kasutamine vähendab läbisõidu tähtsust.

Sõiduki kooste kvaliteeti võimaldab hinnata tootja taust. Sama sõidukit toodetakse mitmes erinevas tehases ja kasutatakse erinevaid koosteosi. Vastavate sõidukitega kogemusi omades on ettevõttel teadmine, mis on erinevate tehaste toodangu head ja vead.

Erinevate sõidukite hindamisel on võetud arvesse kõiki neid tegureid.

Finantsseisundi aruandes on ümberhindluste reserv vähenenud 2016. aastal 38 548 eurot seoses transpordivahendite müügiga ja müüdud põhivahendite ümberhindluse reservi eemaldamisega finantsseisundi aruandest. (2015: 17 020 eurot)

Transpordivahendite kajastamisel soetusmaksumuses oleksid nende raamatupidamislikud väärtused järgmised:

(eurodes)

Seisuga 31.12.2015:

Soetusmaksumus	7 859 359
Akumuleeritud kulum	-4 314 482
Raamatupidamislik jääkmaksumus	3 544 877

Seisuga 31.12.2016:

Soetusmaksumus	10 003 402
Akumuleeritud kulum	-4 585 192
Raamatupidamislik jääkmaksumus	5 418 210

Ettevõttel on lepingulisi kohustusi põhivarade ostuks bilansipäeva seisuga, mis on kajastatud ettemaksetena põhivarade eest.

Seisvad ja täielikult amortiseerunud põhivarad on finantsseisundi aruandest eemaldatud.

Lisa 19 Intressikandvad võlakohustused

Pangalaenu kohustusena näidatakse Nordea pangast võetud lühiajalise laenu tagasimakseid. Laenukohustuse lõpptähtaeg saabub 2017. aastal. Laenu eest soetatud korteriomand bilansilises jääkmaksumuses 100 197 eurot on ühtlasi ka pangalaenu tagatiseks.

Kapitalirendi tingimustel soetatud vara bilansiline maksumus on avalikustatud lisa 18.

(eurodes)

31.12.2015	Lühiajaline osa	Pikaajaline osa	Kohustus kokku	Intressimäär	Tähtaeg
Pangalaen	17 115	22 058	39 173	EURIBOR+ 2,25%	2017
Kapitalirendi kohustus*	959 705	2 442 468	3 402 173	EURIBOR+ 1,68%-2,28%	2016- 2019
Laenukohustus kokku	976 820	2 464 526	3 441 346		

31.12.2016	Lühiajaline osa	Pikaajaline osa	Kohustus kokku	Intressimäär	Tähtaeg
				EURIBOR+	
Pangalaen	22 058	-	22 058	2,25%	2017
Kapitalirendi kohustus*	944 447	2 843 228	3 787 675	EURIBOR+ 1,65%-2,25%	2017- 2021
Laenukohustus kokku	966 505	2 843 228	3 809 733		

*** Kapitalirendi kohustus**
(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Kuni 1 aasta	944 447	959 705
2-5 aastat	2 843 228	2 442 468
Kokku	3 787 675	3 402 173
Tasumise lõpptähtaeg	2017-2021	2016-2019
Intressimäär	6 kuu EURIBOR + marginaal 1,6%-2,25%	6 kuu EURIBOR + marginaal 1,6%-2,25%
Tasutud põhiosamaksed	2016 1 089 000	2015 1 157 643

Ettevõtte on kapitalirendi tingimustel soetanud transpordivahendeid. Kapitalirendi lepingute alusvaluutaks on euro. Rendiperioodi pikkuseks on sõltuvalt varaobjektist 3 kuni 5 aastat. Kapitalirendi kohustuste tagasimaksed toimuvad igakuiste maksetena lepinguliste maksegraafikute alusel. Vastavalt lepingutingimustele on võimalik lõpetada lepinguid enne lepinguperioodi tähtaja saabumist. Lepingutes ei ole sätestatud olulisi piiranguid vara kasutamisele.

Laenude ja kapitalirendilepingute tagatised

Kapitalirendilepingute tagatiseks on lepingulistel tingimustel soetatud vara lepingulises maksumuses. Laenulepingute tagatiseks on laenu väljastanud panga kasuks sõlmitud võla- ja asjaõigusleping hüpoteegi seadmiseks soetatud kinnisvarale 150 800 euro ulatuses.

Lisa 20 Muud võlad ja ettemaksed

(eurodes)

Võlad tarnijatele	177 897	129 611
Võlad töövõtjatele	256 436	200 391
Maksukohustused*	217 316	170 895
Muud võlad**	168 671	105 923
Saadud ettemaksed	422	803
Kokku	820 742	607 623

*** Maksukohustused**

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Üksikisiku tulumaks	66 953	53 030
Sotsiaalmaks	136 204	106 007
Töötuskindlustusmaks	8 809	6 918
Kohustuslik kogumispension	5 304	4 209
Erijuhtude tulumaks	46	731
Kokku	217 316	170 895

**** Muud võlad**

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Võlad kontserni ettevõtetele	161 147	97 769
Intressivõlad	1 930	2 756
Muud viitvõlad	5 594	5 398
Kokku	168 671	105 923

Lisa 21 Omakapital**Aktsiakapital**

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Aktsiakapital (euro)	71 120	71 120
Aktsiate arv (tükk)	101600	101600
Aktsiate nimiväärtus (euro)	0,7	0,7

Ettevõtte põhikirja kohaselt on aktsiakapitali miinimumsuurus 71 120 eurot ning maksimumaktsiakapital 284 480 eurot. Aktsiakapital koosneb ühte liiki nimelistest lihtaktsiatest nimiväärtusega 0,7 eurot. Kogu aktsiakapital on sisse makstud. Seisuga 31.12.2016 olid äriseadustiku nõuded aktsiakapitalile täidetud.

Reservid
(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Põhivara ümberhindluse reserv	1 272 500	1 311 048
Kohustuslik reservkapital	7 112	7 112
Kokku	1 279 612	1 318 160

Põhivara ümberhindluste reserv vähenes 2016. aastal 38 548 eurot seoses müüdud transpordivahendite ümberhindluse reservi eemaldamisega finantsseisundi aruandest. (2015: 17 020)

Põhivara ümberhindluse reserv

Transpordivahendite ümberhindluse tulemusena moodustatakse põhivara ümberhindluse reserv. Seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015 vastas transpordivahendite jääkmaksumus juhatuse hinnangul nende õiglasele väärtusele.

Kohustuslik reserv

Kohustuslik reserv moodustatakse vastavalt äriseadustiku nõuetele. Reservkapitali moodustatakse igaaastastest puhaskasumi eraldistest. Reservkapitali tuleb kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni kohustuslik reservkapital moodustab vähemalt 10% ettevõtte aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumite katmiseks ja aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei tohi teha väljamakseid omanikele.

2016. ega 2015. aastal dividende ei makstud.

Lisa 22 Tingimuslikud kohustused**Dividendide tulumaks**

Ettevõtte jaotamata kasum seisuga 31.12.2016 moodustas 3 843 793 eurot (31.12.2015: 2 935 549 eurot). Maksimaalne võimalik tulumaksukohustuse summa, mis võib kaasnedas kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 768 759 eurot (31.12.2015: 587 110 eurot), seega netodividendidena oleks võimalik välja maksta 3 075 034 eurot (31.12.2015: 2 348 439 eurot).

Võimalikud maksurevisjonist tulenevad kohustused

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahvi. Ettevõtte juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõttele olulise täiendava maksusumma.

Tingimuslikud kohustused seoses kontserni kuuluvate ettevõtetega

Seisuga 31.12.2016 garanteerib Hansa Bussiliinid AS finantseerimisasutustele Samat AS, Hansabuss AS ja Tukuma Auto SIA liisingu, laenu ning garantii kohustusi kokku summas 3 285 000 eurot. Seisuga 31.12.2015 oli vastav summa 0 eurot.

Lisaks sellele on seatud kommertsant Hansa Bussiliinid AS varale summas 2 795 001 eurot. Seisuga 31.12.2015 oli vastav summa 2 795 001 eurot.

Ettevõtte juhtkonna hinnangul pole teadaolevat informatsiooni, et käenduse osas peaks moodustama eraldise ning võiks olla tõenäoline käenduse muundumine finantskohustuseks.

Mittekatkestatavad kasutusrendid

Ettevõtte kasutab transpordivahendeid kasutusrendi tingimustel. Samuti renditakse ettevõtte tegevusruume kasutusrendi tingimustel 2016. aastal tasuti kasutusrendilepingute alusel kasutusrendi makseid kogusummas 333 365 eurot (2015: 295 963 eurot). Rendilepinguid on võimalik ennetähtaegselt lõpetada enne lepinguperioodi tähtaja saabumist. Lepingutes ei ole sätestatud olulisi piiranguid vara kasutamisele.

Lisa 23 Tehingud seotud osapooltega

AS Hansa Bussiliinid 2016. a aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- a) emaettevõtte
- b) emaettevõtet kontrolliv konsolideerimisgrupi emaettevõtte NTH Holding
- c) teised samasse NTH Holding konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted
- d) tegev- ja kõrgem juhtkond
- e) eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted

Ettevõtet kontrolliv isik on Neeme Tammiss.

Ettevõtte on teinud seotud osapooltega alljärgnevaid tehinguid:
(eurodes)

	2016	2015
Teenuste müük emaettevõttele	202 811	272 374
Teenuste müük kontserni kuuluvatele teistele ettevõtetele	36 308	11 272
Teenuste ost emaettevõttelt	544 772	544 326
Teenuste ost kontserni kuuluvatelt teistelt ettevõtetelt	721 745	392 047
Teenuste ost seotud isikutelt	810	980
Antud laenud emaettevõttele	120 000	-
Antud laenud kontserni kuuluvatele teistele ettevõtetele	80 000	-
Laenuintressid emaettevõttelt	5 502	5 025
Laenuintressid kontserni emaettevõttelt	19 459	45 280
Laenuintressid kontserni ettevõttelt	1 150	-

2016. aastal osteti läbi liisingut pakkuvate firmade seotud ettevõtetelt 2 kasutatud sõidukit soetusmaksumuses 0,39 miljonit eurot ja 28 uut sõidukit soetusmaksumuses 2,16 miljonit eurot. (2015: 21 uut sõidukit koguväärtusega 1,24 miljonit eurot)

Nimetatud tehingutest tulenevate nõuete ja kohustuste saldod seotud osapooltega seisuga 31. detsember on alljärgnevad:

(eurodes)

Nõuded	31.12.2016	31.12.2015
Nõue kontsernikontole	341 436	-
Emaettevõttelt laekumata arved (Lisa 16)	20 956	22 269
Kontserni kuuluvatelt teistelt ettevõtetelt laekumata arved (Lisa 16)	16 264	15 806
Laenunõue emaettevõttele (Lisa 16)	461 436	135 000
Laenunõue kontserni emaettevõttele (Lisa 16)	1 276 000	1 276 000
Laenunõue kontserni ettevõttele (Lisa 16)	80 000	-
Intressinõue emaettevõttele (Lisa 16)	37 815	32 406
Intressinõue kontserni emaettevõttele (Lisa 16)	148 341	128 882
Intressinõue kontserni ettevõttele (Lisa 16)	1 150	-
Kohustused	31.12.2016	31.12.2015
Emaettevõttele tasumata arved	60 617	54 352
Kontserni kuuluvatele teistele ettevõtetele tasumata arved	100 530	43 417

Juhtkonna tasud

Ettevõtte juhatuse liikmetele arvestati aruandeaastal tasusid kogusummas 78 351 (2015: 66 019) eurot. Nõukogu liikmetele aruandeaastal tasusid ei arvestatud.

Nõukogu liikmete ega ettevõtte juhatuse liikmete ees lahkumishüvitiste osas ettevõttel potentsiaalseid kohustusi ei ole.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Juhatus teeb ettepaneku kanda 2016. aasta puhaskasum jaotamata kasumi hulka järgmiselt:

Eelmiste perioodide jaotamata kasumi jääk	2 974 097
2016. aasta puhaskasum	869 696
Kokku jaotuskõlbulik kasum seisuga 31.12.2016	3 843 793
 Kasumi kandmine eelmiste perioodide jaotamata kasumisse	869 696
Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist	3 843 793

JUHATUSE LIIKMETE ALLKIRJAD 2016 MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Käesolevaga kinnitame AS-i Hansa Bussiliinid 2016. a majandusaasta aruannetes esitatud andmete õigsust:

Madis Lepp
Juhatuse liige

Andres Puskar
Juhatuse liige

2017. a

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 15.06.2017

Aktsiaselts Hansa Bussiliinid (registrikood: 10122514) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ANDRES PUSKAR	Juhatuse liige	15.06.2017
MADIS LEPP	Juhatuse liige	15.06.2017

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Hansa Bussiliinid AS-i aktsionäridele

Arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i Hansabuss (Ettevõtte) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2016 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie poolt auditeeritud Ettevõtte raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2016;
- omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamus avaldamiseks.

Oleme Ettevõtte sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub majandusaasta aruandes lisaks raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Ettevõtte jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Ettevõtte finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviitud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviitud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamus avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väärresistentsi tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Ettevõtte sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Ettevõtte jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Ettevõtte tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Tiit Raimla
Vandeauditor, litsents nr 287

Eva Jansen-Diener
Vandeauditor, litsents nr 501

AS PricewaterhouseCoopers
Tegevusluba nr 6
Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn

15. juuni 2017

Audiitorite digitaalallkirjad

Aktsiaselts Hansa Bussiliinid (registrikood: 10122514) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
TIIT RAIMLA	Vandeaudiitor	15.06.2017
EVA JANSEN-DIENER	Vandeaudiitor	15.06.2017

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Sõitjate muu maismaavedu	49399	1623201	41.19%	Jah
Sõitjate muu kohalik liinivedu	49319	1290122	32.74%	Ei
Sõitjate maakondadevaheline ja rahvusvaheline liinivedu	49391	684519	17.37%	Ei
Mootorsõidukite hooldus ja remont	45201	182778	4.64%	Ei
Mujal liigitamata veondust abistavad tegevused	52299	145418	3.69%	Ei
Veoste ekspedeerimine	52291	12454	0.32%	Ei
Reklaami vahendamine meedias	73121	2102	0.05%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 4334302
Faks	+372 4334302
E-posti aadress	info@hansaliinid.ee
Veebilehe aadress	http://www.hansaliinid.ee/